

Austurvegur 65 - 800 Selfoss

Sími 480 8250 – Veffang www.hsl.is – Netfang hsl@hsl.is – Kennitala 480284-0549

Umhverfis- og auðlindaráðuneyti
Skuggasund 1
150 Reykjavík

Selfossi, 24. apríl 2018
1804016HS SHJ

Efni: Umsögn Heilbrigðiseftirlits Suðurlands um drög að reglugerð um fráveitur og skólp

Heilbrigðiseftirliti Suðurlands barst tölvupóstur frá umhverfis- og auðlindaráðuneytinu þann 4. apríl sl. þar sem kynnt er til samráðsferlis mál nr. 43/2018 – Drög að reglugerð um fráveitur og skólp.

Heilbrigðiseftirlit Suðurlands veitti sama máli umsögn í fyrra samráðsferli með bréfi dags. 31. ágúst 2017. Drögin hafa tekið nokkrum breytingum síðan þá, sem flestar eru til bóta.

Embættið gerir ekki athugasemdir við einstakar greinar að þessu sinni, en vill koma á framfæri eftirfarandi atriðum sem það telur nauðsynlegt að bæta inn í reglugerðardrögin:

1. Í reglugerðardrögunum er ekki að finna ákvæði sem taka með skýrum hætti á mengunarvörnum **frá atvinnustarfsemi í dreifbýli sem flokkast ekki sem iðnaðarstarfsemi og losar meira en 50 pe. í viðtaka**. Má hér nefna fráveitu gististaða í dreifbýli, fráveitu frá þjónustuhúsnæði á vinsælum ferðamannastöðum, veitingastöðum og ýmissi annarri starfsemi sem starfleyfis skyld skv. öðrum lögum og reglugerðum en reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun. Skólp frá slíkri atvinnustarfsemi er grunninn meira í ætt við húsaskólp en iðnaðarskólp, sé litið til skilgreininga á þessu tvennu í 3. gr. reglugerðardraganna, en getur samt sem áður verið mjög svo mengað af matarolíum, fitu og föstum efnum sem geta skaðað fráveituna og/eða takmarkað virkni hennar.
2. Í reglugerðardrögunum er ekki að finna ákvæði sem tekur á **fyrirkomulagi fráveitu í frístundabyggðum, þ.m.t. kröfur um sameiginlega fráveitu þar sem því verður við komið**. Það er mjög mikilvægt að hafa í reglugerð skýr ákvæði hvað varðar fyrirkomulag fráveitu í frístundabyggðum þar sem þær flokkast ekki sem þéttbýli en eru heldur ekki dreifbýli og falla þar af leiðandi á milli skips og bryggju þegar kemur að túlkun reglugerðarinnar eins og hún er nú í drögum. Er þetta sérstaklega bagalegt þegar kemur að frístundabyggðum

sem staðsettar eru á viðkvæmu svæði, t.a.m. við Þingvallavatn og Mývatn og víðar.

3. Hvorki í reglugerðardrögunum né viðaukum með þeim er að finna ákvæði um **hámarks hitamengun (hitastigsbreytingu) í viðtaka vegna losunar frárennslis eða kröfur um að kæla fráveituvatn áður en því er veitt í viðtaka til að koma í veg fyrir hitamengun í honum.**

Í 3. gr. laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir er mengun skilgreind svo:

*Með mengun er átt við það þegar örverur, efni og efnasambönd og eðlisfræðilegir þættir valda óæskilegum og skaðlegum áhrifum á heilsufar almennings, röskun lífríkis eða óhreinkun loftis, láðs eða lagar. Mengun tekur einnig til ólyktar, hávaða, titrings, geislunar og **varmaflæðis** og ýmissa óæskilegra eðlisfræðilegra þátta.*

Það er því ljóst að varmamengun er vandamál sem getur haft óæskileg áhrif á lífríki og umhverfi og bagalegt ef ekki er tekið á því í reglugerð um fráveitur og skólp. Varmamengun er líklegust vegna frárennslis frá atvinnustarfsemi í dreifbýli, þ.e. öðru frárennslis en iðnaðarskólpi, sem ekki er losað í fráveitur sveitarfélaga heldur beint í viðtaka. Getur þetta fráveituvatn verið allt að 60-70°C og jafnvel heitara. Sem dæmi um slíkt má nefna losun á upphituðu grunnvatni frá Nesjavallavirkjun sem veldur hitamengun í Þingvallavatni, frárennslis sundlauga og hótela sem leitt er beint í yfirborðsvatn, stundum grunnar ár og læki o.fl., en í gildandi starfsleyfum er gerð krafa um að fráveita valdi ekki meiri hitastigsbreytingum í viðtaka en sem nemur 2°C. Falli þetta ákvæði út, er vandséð hvernig eigi að koma í veg fyrir hitamengun í viðtaka af völdum fráveitu, vegna þess að slíkt ákvæði er ekki að finna í öðrum lögum eða reglugerðum en núgildandi reglugerð um fráveitur og skólp nr. 798/1999.

4. Í reglugerðardrögin vantar ákvæði um **gæða- og umhverfisviðmið þar sem sjónræn mengun er metin** sbr. fylgisskjal 1 lið A með núgildandi reglugerð um fráveitur og skólp.

Gæða- og umhverfismarkmið þar sem sjónræn mengun er metin, er mjög gagnleg fyrir heilbrigðiseftirlitin, þegar teknar eru út stakar fráveitur í dreifbýli, þ.m.t. frá frístundahúsum sem flest eru með eigin rotþró jafnvel þó þau standi mjög þétt saman, hótelum og annarri atvinnustarfsemi í stökum húsum með sér fráveitu þar sem viðtakinn er fast yfirborð/grunnvatn og ummerki um spjöll og/eða mengun eru aðallega sjónræn. Slíkar fráveitur eru oft einnig þannig hannaðar og/eða frágengnar að erfitt og jafnvel ómögulegt er að taka sýni af aðveituskólpi og hreinsuðu skólpi og því erfiðleikum bundið að framfylgja ákvæðum um losunarmörk í viðauka I. Fráveita sem losar í sjó eða ferskvatn getur vel staðist mengunarmörk hvað varðar BOD₅, COD og heildarmagn svifagna, en umhverfi útrásar verið spjallað vegna sjáanlegrar yfirborðsmengunar s.s. sets, útfellinga, olíu, froðu, aðskotahluta og/eða ólyktar sem getur valdið töluverðum óþægindum í nágrenninu og telst sannanlega mengun. Nægir að nefna strandsvæði á höfuðborgarsvæðinu sem dæmi um

slíkt, en þau eru menguð vegna ýmissa aðskotahluta sem hafa borist út í viðtakann frá fráveitumannvirkjum.

5. Í 10. gr. væri mjög til bóta að bæta **föstum úrgangi, lífrænum og ólífrænum**, við upptalningu á því sem óheimilt er að losa í fráveitur, sem spillt geta fráveitubúnaði og/eða virkni hreinsibúnaðar. Er þá verið að tala um fastan úrgang á borð við matarleifar úr kvörnum í eldhúsvöskum, blautþurrkur, tíðavörur kvenna o.fl. þ.h., sem sannanlega geta spillt fráveitubúnaði og reyndar valdið verulegum vandræðum í stökum fráveitumannvirkjum eins og rotþróm og safntönkum.

F.h. Heilbrigðiseftirlits Suðurlands,

Stella Hrönn

Stella Hrönn Jóhannsdóttir,
heilbrigðisfulltrúi